

AT VÆRE LOKALMUSEUM OG INTERNATIONAL ATTRAKTION

UDVIKLINGSPLAN FOR VARDEMUSEERNE 2018-2021

August 2018

INDLEDNING

VARDEMUSEERNE – EN NY INSTITUTION MED 105 ÅR PÅ BAGEN

Museets struktur efter fusion med Natur Kultur Varde og åbning af Tirpitz

Museets opgaver i praksis

MÅL 2021

Overordnet

Basisopgaverne

Formidlingssteder

Projekter

Sammenfatning af målene

Økonomiske forudsætninger for planen

HANDLEPLANER

1 ORGANISATION

13 HJEDDING ANDELSMEJERI

2 BOGHOLDERI OG ADMINISTRATION

14 ØLGOD MUSEUM

3 DRIFT

15 BLÅVAND NATURCENTER

4 KOMMUNIKATION OG MARKEDSFØRING

16 GL. SKOVFOGEDBOLIG

5 SAMLINGER

17 DEN BLÅ TRÅD: FORMIDLING LANGS
VARDE Å

6 FORLAG

18 KULTURBØRNEHAVE

7 FORSKNING

19 VI I NATURSKOLEN

8 TIRPITZ

20 PROJEKT VOYAGER

9 MUSEUM FRELLO

21 ARKÆOLOGI VESTJYLLAND

10 NYMINDEGAB MUSEUM

22 HENNE KIRKEBY

11 FLYGTNINGEMUSEET

12 MILITÆRMUSEUM NYMINDEGAB

Enhver institutions historie kan skrives i kapitler. For Vardemuseerne var det et nyt kapitel, der tog sin begyndelse den 1. januar 2017, hvor vi fusionerede med NaturKulturVarde og ændrede navn fra Museet for Varde By og Omegn til Vardemuseerne. Den 29. juni 2017 ændredes museets rolle i det danske og europæiske museumslandskab for alvor, da Tirpitz åbnede.

Man kan sige, at de sidste ti år har været en lang forberedelse til den 29. juni 2017, og at opgaven fremad herfra bliver at finde og udvikle denne nye rolle. Det er præcis det, der er målet med denne udviklingsplan: at beskrive den retning Vardemuseerne skal udvikle sig i nu, så museet kan fastholde og udvikle sin nyvundne rolle som international attraktion og samtidig udvikle sin rolle som museum for borgerne i Varde Kommune. Det er den udfordring, vi har valgt som overskrift for denne udviklingsplan: At være både lokalmuseum og international attraktion.

Vardemuseerne blev oprettet som Museet for Varde By og Omegn i 1912 og levede og udviklede sig de første 96 år uden en udviklingsplan. Men i 2008, hvor museet havde været igennem en fusionsproces med Ølgod Museum og i den forbindelse havde fået formuleret både en mission, en vision og et værdigrundlag, blev også museets første udviklingsplan lavet. Denne første udviklingsplan sigtede frem mod 2012, hvor museet havde 100 års jubilæum. Overskriften for den plan var "Fra 14 små til et stort museum", og hovedopgaven her var at få sammenhæng mellem museets mange udstillingssteder og sikre, at de enkelte udstillinger fortalte hver sin del af historien om livet i Vestjylland, og ikke havde for store overlap.

Den næste udviklingsplan dækkede perioden 2013-16. Heri fyldte udviklingen af det nye museum ved Tirpitz og planerne for et Flygtningemuseum i Oksbøl ganske meget. Her var overskriften "Et bæredygtigt museum", og fokus var på at skabe en sund økonomi i den samlede formidling, så vi både kunne komme til at lave bedre formidling og få midler frigivet til vores mindre synlige, men lige så nødvendige opgaver som administration, forskning og samlingsvaretagelse.

I løbet af 2015 blev det klart, at den vision, der var formuleret for museet i 2008 for længst var indfriet, og der var behov for at formulere en ny, hvis museet stadig skulle have noget at stræbe efter. Igennem 2015 havde vi en proces, hvor bestyrelse og medarbejdere i fællesskab formulerede en ny vision, der peger frem mod 2020. I processen blev der naturligvis skelet til, hvad vi allerede er, og hvad vi forventer at blive, når det nye museum ved Tirpitz åbner i 2017, og Flygtningemuseet forhåbentlig åbner kort tid derefter. Men vi har også haft Varde Kommunes nye vision "Vi i Naturen" med i baghovedet. Museets 2020 vision lyder:

Museet skal være dagsordensættende og identitetsskabende ved at binde menneske, landskab, kunst, kultur og natur sammen.

Vores forskning skal være på højeste faglige niveau, som grundlag for god formidling.

Vores formidling skal være på internationalt niveau og fokuseres mod nationale og internationale målgrupper.

Museet skal altid opleves som en positiv, seriøs og kvalificeret samarbejdspartner og være med til at sætte egnen på landkortet.

De væsentlige overordnede begreber er dagsordensættende og identitetsskabende. Og så at have fokus på sammenhængen mellem menneske, landskab, kunst, kultur og natur. Det er også væsentligt at notere sig, at vi skal løfte vores forskning, men det skal ske med det formål at lave god formidling. Når vi formidler, skal det både være på internationalt niveau og være fokuseret på konkrete målgrupper. At vi opleves som en positiv, seriøs og kvalificeret samarbejdspartner, sker forhåbentlig allerede. Men det er gode mål at stræbe efter at opfylde endnu bedre.

Hvor de to første udviklingsplaner havde til formål at skabe sammenhæng i et nyfusioneret museum (2008 planen) og at skabe et bæredygtigt museum (2013 planen), så er fokus denne gang naturligvis på at indfri 2020 visionen. Men med åbningen af Tirpitz i sommeren 2017 har museet som nævnt fået en attraktion på internationalt niveau, og det kommende Flygtningemuseum i Oksbøl har samme ambitionsniveau. Derfor har denne udviklingsplan undertitlen "At være lokalmuseum og international attraktion", fordi det jo netop er det, der er målet med den nye vision: Vi tror på, at vi BÅDE kan måle os med de bedste museer i Europa på formidlingsområdet OG gøre en forskel for Varde kommune og dens borgere.

I det følgende er planen, hvis struktur er enkel: Først en kort beskrivelse af Vardemuseerne som det ser ud i 2018, vores organisation og opgaver; Så en beskrivelse af hvordan vi gerne vil være i 2021. Og endelig til sidst en række handleplaner, der beskriver, hvordan vi vil komme derhen.

Det er en ordentlig mundfuld. Men vi har jo også et meget stort og meget velbesøgt museum. Det vil vi gerne gøre endnu bedre. Faktisk til det allerbedste i Danmark.

God læselyst!

Per 1. januar 2017 fusionerede Museet for Varde By og Omegn med den selvejende institution NaturKulturVarde og ændrede navn til Vardemuseerne. I den forbindelse er udarbejdet nye vedtægter, og der er sket en række ændringer i museets organisation, ligesom der er kommet nye opgaver til. Væsentligst er naturligvis tilførslen af fire nye medarbejdere, hvoraf to naturvejledere, en friluftvejleder og en kommunikationsmedarbejder. Med de fire medarbejdere følger en række formidlingsopgaver i naturen; en række events og arrangementer; udgivelse af Ta' på Tur folderen og endelig to lokaliteter, nemlig Gl. Skovfogedbolig i Varde og Blåvand Naturcenter ved Blåvandshuk Fyr.

Museets mission, der blev formuleret i 2008, er justeret en smule efter fusionen og lyder nu:

Museet er en servicevirksomhed, der skal:

- *Indsamle og skabe ny viden om egnens historie*
- *Forvalte kommunens fortidsminder forsvarligt*
- *Levere vedkommende, engagerende og aktuel formidling af natur- og kulturhistorie såvel til kommunens borgere i alle aldre som til egnens turister.*

Museets værdigrundlag er uændret:

Vardemuseerne skal være en rummelig og uformel arbejdsplads, der skaber faglig stolthed og imødekommende medarbejdere. Museets formidling skal være modig og forundringsskabende.

Museets øverste ledelse er bestyrelsen, der for perioden 2018-2021 består af:

Formand: Mads Sørensen, formand for Kultur og Fritidsudvalget i Varde Kommune.

Næstformand: Bent Peter Larsen, udpeget af den øvrige bestyrelse.

Ingvard Ladefoged, udpeget af Varde Byråd.

Julie Gottschalk, udpeget af Varde Byråd.

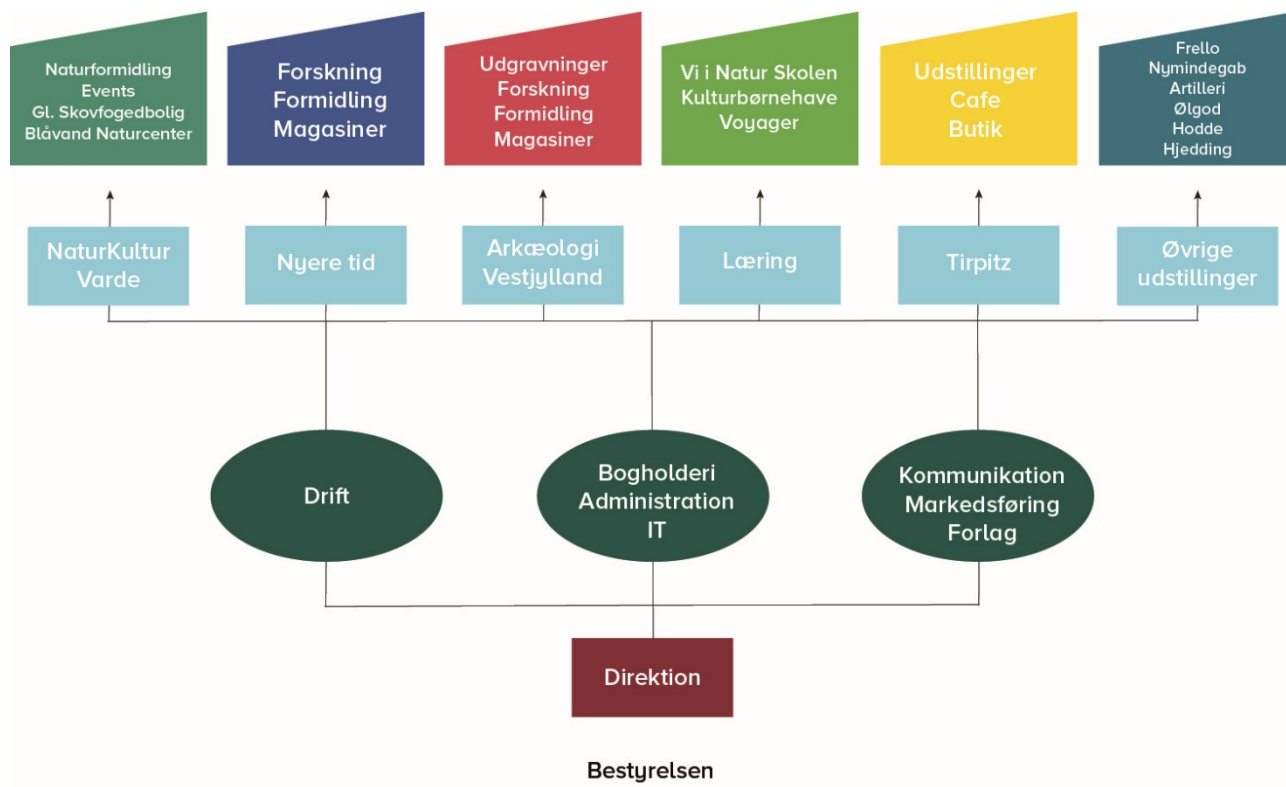
Hanne Voetmann, udpeget af Friluftsrådet.

Colin J. Seymour jr., udpeget af ProVarde.

Knud F. Nielsen, udpeget af museumsforeningerne omkring Vardemuseerne.

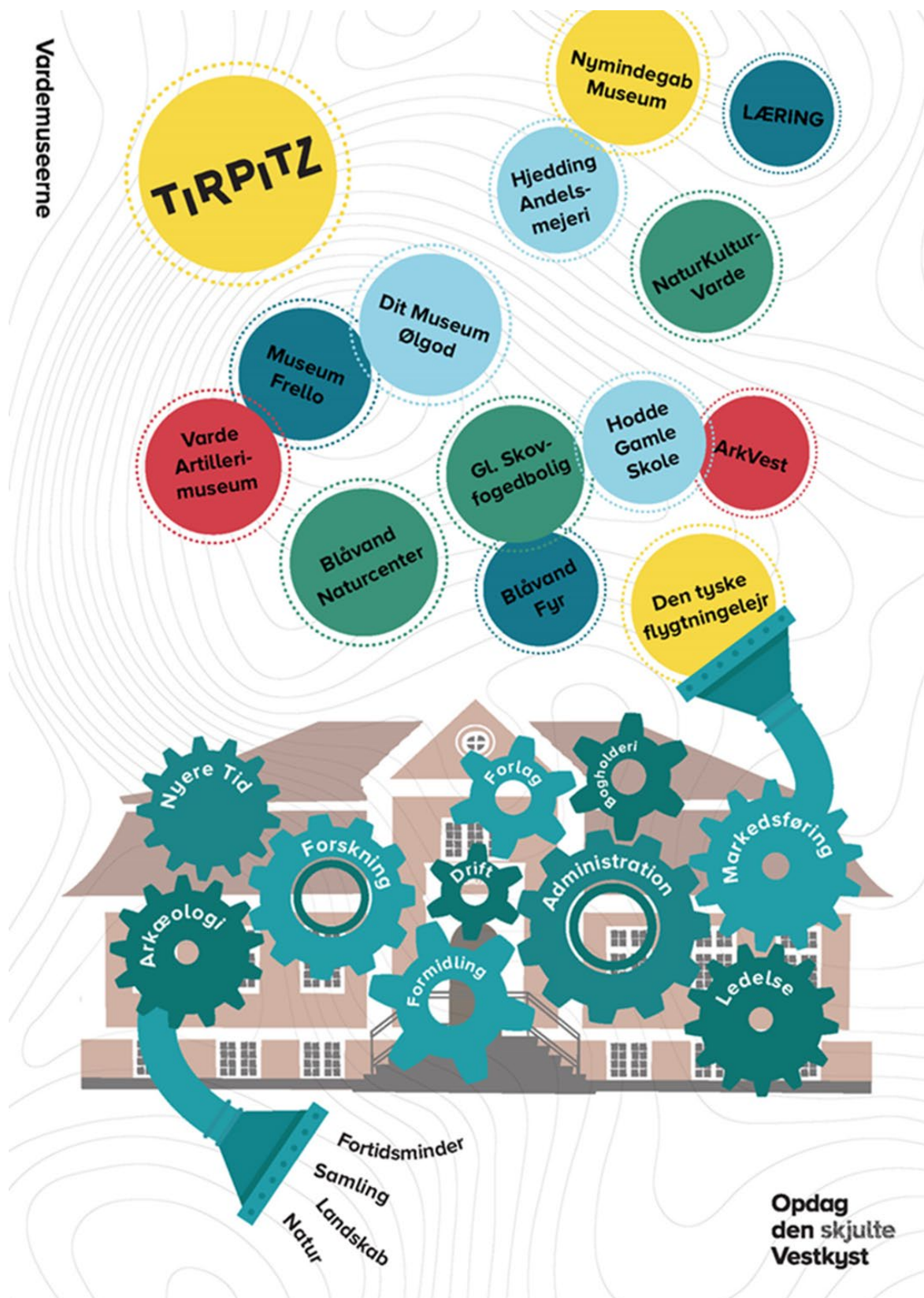
Jørn Nielsen, udpeget af medarbejderne fra Vardemuseerne (uden stemmeret).

MUSEETS STRUKTUR – EFTER FUSION MED NKV OG ÅBNING AF TIRPITZ

De i alt godt 80 medarbejdere fordeler sig på 64 årsværk således:

- Ledelse: direktør og souschef (2 årsværk).
- Administration og bogholderi: 6 medarbejdere (5,5 årsværk)
- Kommunikation, markedsføring og forlag (3 årsværk).
- Teknisk personale (vedligehold, rengøring): 14 medarbejdere (8,5 årsværk).
- Museumsinspektører, formidlere og projektansatte: 20 fordelt på arkæologi, nyere tid og formidling. (20 årsværk).
- Værter, butik og cafe: 40 personer fordelt på stillinger af meget vekslende timetal (25 årsværk).

Vardemuseerne i en anden skemaform: Vores råstoffer og deres forarbejdning før vores "produkter" når vore kunder i de forskellige afdelinger.

MUSEETS OPGAVER I PRAKSIS

BASIS

Til fundamentet hører en meget stor samling af museumsgenstande, som museet har ansvaret for at passe på. Det medfører at samlingerne skal gennemgås og oplysningerne revideres, ligesom samlingerne i de kommende år rent fysisk skal flyttes fra mange små til et stort magasin. Og der sker løbende foretages konservering af vores samling, ligesom den danner grundlag for forskning.

Ligeledes findes der i Varde Kommune et meget stort antal fortidsminder, kulturmiljøer og bevaringsværdige huse, som vi er med til at forvalte bevaringen af. Det medfører et omfattende administrativt arbejde i forbindelse med lokalplaner, byggesager, jordvarmesager, vindmølleplaner o. lign., ligesom museet hvert år har ansvaret for en række udgravninger af truede fortidsminder i forbindelse med anlægsarbejder og udarbejder kulturmiljøbeskrivelser.

DET SYNLIGE OG DET FORANDERLIGE

Museets forpligtelse til at forske er indskrevet i museumsloven, og er et område, der i disse år vies ekstra stor opmærksomhed fra Slots- og Kulturstyrelsen. Der er således formuleret præcise krav til den mængde forskning, museer skal præstere indenfor det arkæologiske område, for at leve op til de kvalitetskrav, Slots- og Kulturstyrelsen sætter. Museet blev kvalitetsvurderet i 2016 og blev samlet set bedømt i den højeste kategori. Den placering skal vi gerne fastholde. Forskningen er dog ikke bare en forpligtelse, men også en nødvendig forudsætning for, at museet kan levere ny og vedkommende formidling.

Til formidlingen hører museets udstillingssteder, ture i landskabet og byrundvisninger, arrangementer og events foruden bogudgivelser og anden skriftlig formidling. Fra 2017 er også formidling fra den lille turboat, Æ Skiw, en del af museets formidling, ligesom naturformidling er blevet det gennem fusionen med Natur Kultur Varde. En stadig stigende opgave er formidling til daginstitutioner og skoler. Vardemuseerne har et omfattende og godt samarbejde med Varde Kommune omkring levering af formidling til børnehaver og skoler gennem blandt andet kommunens projekt Vi i Naturskolen.

Museet har fokus på at stille vores formidling til rådighed for borgere med særlige behov.

ADMINISTRATION OG DRIFT

I snævreste forstand dækker administrationen at holde styr på personale, økonomi og teknik. Det vil i korteste form sige 83 medarbejdere, 14 adresser og at få udgifter og indtægter til at stemme overens. I lidt længere form er det personaleledelse og personaleudvikling, løn, bogholderi og regnskab, bygningsvedligeholdelse, teknik og

rengøring, markedsføring, PR, virksomhedsudvikling, fundraising og relationerne til Kommune, Stat og øvrige samarbejdspartnere.

De administrative opgaver har været stærkt stigende de senere år. Det gælder både de basale opgaver som booking, lønadministration, bogholderi og regnskab, og de bredere administrative opgaver som fundraising, markedsføring, personaleledelse og personaleudvikling.

Opgaverne i praksis	...og deres omfang årligt
Forvaltning af fortidsminder og kulturmiljøer:	Behandling af 30-50 lokalplaner (for Varde og Ringkøbing Skjern kommuner) Behandling af 1.500-2.000 byggetilladelser Behandling af 300-400 tilladelser efter natur- og planloven. Afgive 150-200 høringssvar Gennemføre 30-40 udgravninger Løbende registrering af gravminder i området
Forvaltning af samlingen	At holde styr på de henved 60.000 museumsgenstande vi har i samlingen – heraf 2.500 kunstværker, herunder at sikre deres bevaring og eventuelle konservering, at udlåne genstande og kunstværker til andre museer og stille dem til rådighed for forskning. Løbende modtage eller afvise tilbudte gaver til samlingen At fortsætte revisionen af samlingen med heraf følgende kassation af dele af den.
Formidling	Drift og udvikling af vore udstillingssteder Tage imod mere end 200.000 besøgende Gennemføre cirka 500 omvisninger og guidede ture Ansvarlig for eller deltagelse i mindst 10 events om året. 2-4 bogudgivelser pr. år Desuden 4-8 artikler i andre skrifter end årbogen årligt Levere indhold til formidling på skilte i landskabet efter nærmere aftale med Kommunen
Forskning	Museet er løbende involveret i 5-10 forskningsprojekter.
Administration og drift	Personaleforhold for 80 medarbejder fordelt på ca. 60 årsværk Drift og vedligehold af udstillingssteder og magasiner

Som nævnt i indledningen er formålet med denne udviklingsplan at beskrive den retning Vardemuseerne skal udvikle sig i, så museet kan fastholde og udvikle sin nyvundne rolle som international attraktion og samtidig udvikle sin rolle som museum for borgerne i Varde Kommune: At være både lokalmuseum og international attraktion.

Det kan selvfølgelig formuleres kort i to hovedmål for museet i 2021:

- At Vardemuseerne er et samlende, musealt fyrtårn på Vestkysten, der er med til at sætte dagsordenen for museumsvirksomhed i Danmark og Europa.
- At Vardemuseernes afgørende rolle som identitetsskabende i Varde Kommune er blevet endnu tydeligere.

Men for at nå de to hovedmål kræver det, at hele museet fortsætter den udvikling, der er sat i gang. Derfor giver det mening at formulere mål for alle områder af museets virksomhed. Og målene, vi arbejder for at nå i 2021 er følgende:

ORGANISATION OG BASISOPGAVER

- Vardemuseerne har fået tilpasset organisationen, så strukturerne sikrer det bedst mulige samarbejde på tværs af afdelingerne – og ikke mindst den bedst mulige kommunikation.
- Stabsfunktioner som administration, bogholderi, drift og markedsføring er blevet styrket.
- Arkæologi Vestjylland, der er en fælles enhed med Ringkøbing-Skjern Museum, er blevet styrket og har fået styr på alle de gamle registreringer.

FORSKNING OG SAMLINGER

- Vardemuseerne har mindst to årsværk allokeret til forskning og har fået uddannet mindst en ph.d.
- Vardemuseerne har igangværende forskningsgravninger på Henne Kirkeby.
- Vi har fået samlet vore magasiner på én adresse og gennemført en samlingsrevision.

FORMIDLING

- Vardemuseerne har en læringsenhed, der dækker førskole, grundskole og ungdomsuddannelser med Kulturbørnehaven, Vi i Naturskolen og Projekt Voyager.
- Tirpitz har fastholdt og udbygget sin position som det mest nyskabende udstillingssted i Danmark.
- Flygtningemuseet er åbnet og blevet endnu en international museumsattraktion.

- Udstillingerne i Museum Frello og Nymindegab Museum er renoveret.
- Blåvand Naturcenter er blevet renoveret.
- Vi er i færd med at udvikle Gl. Skovfogedbolig og Karlsgårdeværket og i øvrigt styrket formidlingen i landskabet.
- Planerne for et nyt museum ved Hjedding Andelsmejeri og et nyt Militærmuseum i Nymindegab er ved at blive ført ud i livet.
- Vardemuseerne har et veletableret forlag med udgivelse egne bøger og skrifter for andre.
- Vardemuseerne har nået det mål, der blev formuleret i 2008 om at firdoble det samlede antal gæster og øge indtægten herfra med en faktor 10. Det vil sige, at vi har 300.000 gæster og en omsætning herfra på mindst 25 mio. kr.

MÅLENE MERE DETALJERET

ORGANISATION

Den store vækst, museet har været igennem de senere år, som følge af etableringen af Arkæologi Vestjylland, fusionen med Natur Kultur Varde og ikke mindst åbningen af Tirpitz, har medført behovet for en ændring af organisationen fra en meget flad struktur til en afdelingsopdelt. For at de nyetablerede afdelinger ikke skal blive til siloer, men tvært imod samarbejdende enheder, indføres koordinationsmøder mellem lederne af enkelte afdelinger. Møderne etableres som tavlemøder i et lokale lige ved frokoststuen, så de aftalte mål og statusrapporter hele tiden vil være synlige for alle.

BOGHOLDERI OG ADMINISTRATION

Museets bogholderi er lige blevet udvidet med en halvtidsstilling og der vurderes, om der er behov for yderligere ressourcer her. Generelt skæres opgaverne til, så bogholderiet får bedre mulighed for at koncentrere sig om netop bogføring og regnskab.

Administrationen er blevet tilført en medarbejder, der alene skal tage sig af de lige pludselig rigtig mange bookinger til museets afdelinger. Det er især Tirpitz, Læring og Natur Kultur Varde, der har mange bookinger, og i sommeren 2017 har alle de tre afdelinger måttet bruge mange timer på bookinger. Den opgave bliver nu samlet i en stilling på Lundvej 4, og det har allerede lettet arbejdet i afdelingerne.

DRIFT

Med etableringen af Tirpitz er museets drift blevet langt mere omfattende end tidligere og når Flygtningemuseet kommer til, vil det igen være nødvendigt med udvidelse af

bemandingen. Allerede i 2018 ansættes en IT pedel, fordi IT opgaverne er blevet for omfattende til, at de kan løses som delopgave for en af museets øvrige ansatte. Men med den øgede bemanding i driftsafdelingen er det også målet, at flere vedligeholdelsesopgaver kan løses af museets egne medarbejdere, hvorfor behovet for at indkøbe ekstern arbejdskraft bliver mindre.

KOMMUNIKATION OG MARKEDSFØRING

Museets markedsføring er gennem det sidste år øget voldsomt med udarbejdelse af en markedsføringsstrategi og med meget fokus på sociale medier, hvor ikke mindst de mange videoer har haft en god funktion. Men vi har brug for at udvikle en egentlig markedsføringsafdeling, der skal udarbejde planer for markedsføring af de enkelte afdelinger og ikke mindst for produktionen af materialer systematisk både i trykt og digital form.

FORLAG

Vardemuseerne har altid udgivet mange bøger. Men fra 2018 tager udgivelserne endnu mere fart, idet vi foruden vores årbog og to årlige temahæfter for Nationalpark Vadehavet vil udgive hele fem bøger med fokus på Tirpitz. Den øgede udgivelsesvirksomhed er begyndelsen på en øget satsning på bogudgivelser og øvrige udgivelser i eget regi.

SAMLINGER

Museet har gennem de sidste ti år arbejdet på at reducere antallet af magasiner ved at koncentrere samlingen på færre og bedre lokaler. Der arbejdes p.t. på indretning af museets nye magasinbygning på Industrivej i Oksbøl. Når den er færdig skal den danne rammen om hele museets samling. Det kræver en grundig gennemgang af samlingen og en udskillelse af dele af den. Denne foretages i forbindelse med overflytning af genstandene fra magasinerne i Nørre Nebel, Ølgod, Varde og Ravnemuseet i Oksbøl.

FORSKNING

Det er gennem de seneste år lykkedes at afsætte midler til mindre forskningsopgaver af museets egen drift. Men for fortsat at leve op til Slots- og Kulturstyrelsens krav, vil der være brug for at disse midler øges. Det er målet, at der om fire år vil være to årsværk til forskning på museets budget. En del af disse midler vil formentlig være bevillinger udefra, men det er afgørende, at museet også selv afsætter midler hertil. Det er målet at museet om fire år har fået uddannet mindst en og gerne flere ph.d'ere. Indenfor det arkæologiske område er første mål at få sikret vikingerbebyggelsen ved Henne Kirkeby for fremtidig forskning, mens en række andre lokaliteter og emner som jernudvinding, forhistorisk rav og Vardes middelalder også skal ofres mere opmærksomhed.

LÆRING

Det er lykkedes at få etableret en velfungerende læringsenhed ved Vardemuseerne, der er målrettet kommunens skoler og har fokus på at børn skal have en stemme og at børn og unge gennem vore forløb bliver klogere på hvor de selv er, og hvad de selv mener. Vi vil gerne bidrage til at børn og unge får udvidet deres horisont inden for historie, natur og kunst og dermed bliver bedre i stand til at deltage i den offentlige debat eller bare i snakken på klassen.

Men Læringsenheden skal naturligvis fortsat udvikles, og målet frem mod 2021 er:

At have læringstilbud fra forskole til ungdomsuddannelser og at der er skabt sammenhæng i tilbuddene på læringsområdet i Varde Kommune. Helt konkret arbejder Vardemuseerne sammen med Musik og Billedskolen på konceptet "Kulturbørnehaver", ligesom vi for Børn og Læring i Varde Kommune laver og udvikler obligatoriske tilbud til stort set alle klassetrin og fra 2018 står i spidsen for projekt Voyager, der er et samarbejdsprojekt med ungdomsuddannelserne i Varde, Vejle, Svendborg og Haderslev kommuner.

Endelig arbejder vi i samarbejde med Nationalpark Vadehavet og Vadehavets Formidlerforum om fælles profilering af Vadehavsområdet som lejrskoledestination, og vi arbejder på at udvikle en samlet lejrskolepakke lokalt i kommunen, der inkluderer alt fra overnatning til (lokal) transport og aktiviteter.

ARKÆOLOGI VESTJYLLAND

På Vardemuseerne skal der i de næste år inden for arkæologien fokuseres på en Sags- og samlingsgennemgang, hvor der bringes orden i alle de gamle sager fra før ArkVest. Der er allerede ansat en medarbejder, hvis primære arbejdsopgave er at digitalisere foto og opmålinger fra gamle udgravninger. Der er for hovedpartens vedkommende skrevet beretninger, men de er endnu ikke digitaliserede og dermed ikke uploadet til Fund og Fortidsminder.

Der bør afsættes flere ressourcer til Danefæbehandling, hvor fundmængden eksploderer pga. af vores mange og meget effektive detektorfolk.

Der bør fortsat være ressourcer til at arkæologer kan deltage aktivt i forbindelse med udstilling- og formidlingsarbejdet, ligesom der skal være ressourcer til at støtte Varde Kommunes ønsker om formidlingstavler og skilte ved fortidsminder.

TIRPITZ

Det nye Tirpitz har siden de første spæde idéer arbejdet målgruppe-orienteret og al formidling er henvendt direkte til bestemte målgrupper, der er defineret ud fra

brugerundersøgelser. Tirpitz er grundlæggende en oplevelse for familier på ferie, og det vil være udgangspunktet for strategier og formidling de kommende år.

Der skal i de kommende år især arbejdes på fem fronter med udviklingen af Tirpitz:

Service og servicedesign (herunder bl.a. parkeringsforhold, wayfinding, kundebetjening og kunderejse).

Efteruddannelse af personale med fokus på den gode oplevelse for gæsterne.

Formidling i landskabet, så vore gæster på egen hånd kan gå på opdagelse.

Udgivelse af bogserie med emner relateret til Tirpitz.

Åbning af den første særudstilling i 2019 og planen for de kommende.

MUSEUM FRELLO

En af hovedopgaverne ved udviklingen af Museum Frello de kommende år bliver at finde den rigtige balance mellem kunst og kulturhistorie, og sikre fortsat plads til udvikling af vores Værksted på øverste etage i baghuset, som bruges af et stort antal skoleklasser.

Allerede i 2018 renoveres Frello udstillingen. Dernæst udarbejdes en plan for en ny udstilling på museets 2. sal, hvor vi i dag viser "Liv i ler". Samarbejdet med Janusbygningen, som for Vardemuseerne betyder at vi kan trække på Janusbygningens leder, der er kunsthistoriker, giver for første gang mulighed for, at vi kan inddrage kunsthistorisk fagkundskab i opbygningen af vore kunstudstillinger. På samme måde giver samarbejdet med Varde Kunstforening omkring særudstillinger på Museum Frello mulighed for, at der løbende laves nye udstillinger her, uden at det belaster museets medarbejdere for hårdt.

NYMINDEGAB MUSEUM

Efter ti år med mindre, løbende justeringer bør Nymindegab Museum i de nærmeste år gennemgå en større renovering. Vardemuseerne overtager fra 2018 ejerskabet af bygningerne fra Fonden Nymindegabmalerne, og der bør sættes på en opgradering af udstillingerne. Igen vil samarbejdet med den kunsthistoriske ekspertise på Janusbygningen kunne blive til stor hjælp.

FLYGTINGEMUSEET

Planen for et Flygtningemuseum i Oksbøl er langt fremskredne og lokalplanerne godkendt. Fra sommeren 2017 er der arbejdet målrettet med fundraising, og det er forventningen, at de nødvendige midler til, at projekteringen kan gå i gang, vil være tilvejebragt i foråret 2018. Projekteringen forventes at vare et halvt år, hvorfor et første spadestik forhåbentlig vil kunne tages i efteråret 2018. Renovering og nybygning forventes

at være til foråret 2020 og sideløbende hermed skal der arbejdes med udstillinger, så det ny museum forhåbentlig kan åbne til sommeren 2020.

MILITÆRMUSEUM NYMINDEGAB

Arbejdet med planerne for et nyt militærmuseum i den østlige del af Nymindegab lejren blev påbegyndt i foråret 2017, men blev sat i bero p.g.a. travlhed med færdiggørelsen af Tirpitz. Arbejdet med forprojektet skal afsluttes i foråret 2018 og herefter skal arbejdet med fundraising sættes i gang. Det er håbet, at museet vil stå færdigt i 2022.

HJEDDING ANDELSMEJERI

I 2018 overgår ejerskabet af Hjedding Andelsmejeri fra Mejeriforeningen til Vardemuseerne. I den forbindelse har Mejeriforeningen og Varde Kommune hver bevilget 500.000 til et udviklingsprojekt for det gamle mejeri. Vardemuseerne vil i første halvår 2018 udarbejde et prospekt for tilbygning/nybygning af et formidlingsrum, hvor det vil være muligt at undervise skoleklasser og formidle for større grupper end det i dag er tilfældet i det lille museum. Det er tanken, at fokus skal være på demokrati og iværksætteri.

ØLGOD MUSEUM

Med planerne for en ombygning af Ølgod Kulturhus vil Ølgod Museum også stå overfor store forandringer. Men museet vil afvente de endelige ombygningsplaner før en plan for en ny museumsudstilling sættes i gang. Det forventes ikke at blive aktuelt før tidligst i 2019.

BLÅVAND NATURCENTER

En plan for ombygning af Blåvand Naturcenter er udarbejdet i 2017. P.t. udestår en afklaring af ejerforholdene for bygningen før en fundraising til projektet kan sættes i værk. Det er håbet, at fundraising kan gå i gang i foråret 2018 og at arbejdet med det ny center kan sættes i gang ultimo 2018 med nyåbning i 2020.

GL. SKOVFOGEDBOLIG

Det har længe været ønsket at styrke formidlingen ved Gl. Skovfogedbolig i Varde Søndre Plantage. Ikke mindst bedre faciliteter "under tag" er påkrævet, hvis vi skal kunne udvikle aktiviteterne her. Derfor vil der i 2018 blive arbejdet på en plan for ombygning af "Laden" og det nærmeste område omkring Gl. Skovfogedbolig.

DEN BLÅ TRÅD – FORMIDLING LANGS VARDE Å

Natur-Kultur-Varde har gennem flere år været aktive i udvikling af området omkring Karlsgårde Sø og Karlsgårdeværket. Således er planerne for "Karlsgårde Friluftsliv" og "Holme Å Projektet" to store projekter, som vi fortsat vil bidrage til realiseringen af. Dertil

kommer at SydEnergi har bedt Vardemuseerne om at lave et oplæg til en ny udstilling på Karlsgårdeværket. Det vil også blive sat i gang i 2018. Med "Den blå tråd" ønsker vi at sætte en dagsorden, hvor der tænkes og udvikles formidling langs vandvejen på tværs af kommunen, fra Holme Å stemmевærk i øst til åens udløb i Ho Bugt i vest.

SAMMENFATNING AF MÅLENE

De 20 indsatsområder ovenfor, der beskriver de udviklingsmål Vardemuseerne har sat sig for perioden 2018-21 dækker hele museets virksomhed. Fra organisation og drift over udvikling af eksisterende opgaver til udvikling af helt nye museer og opgaver. De dækker også spektret fra det helt lokale til det internationale og fra forskning til formidling for både børn og voksne, lokale og turister.

Som de to foregående planer er den ambitiøs og kræver hårdt arbejde for at kunne gennemføres. Reelt er ambitionsniveauet øget gradvist gennem de nu tre udviklingsplaner, museet har udformet. De to første udviklingsplaner indeholdt hver syv handleplaner og forudsatte investeringer for henholdsvis 12 mio og 104 mio kr. Denne plan indeholder mere end dobbelt så mange planer og det samlede investeringsbehov er 190 mio kr.

Men museet er også grundlæggende forandret gennem de nu ti år, hvor vi har arbejdet indenfor rammen af en udviklingsplan. Museet er vokset, og de mange nye medarbejdere fosterer nye, spændende ideer, der kræver udvikling og investering. Når de beskrevne mål nås i 2021 vil museet bestå af lidt færre udstillingsenheder, end da den første plan blev sat i søen i 2008. Men bemanningen vil være fordoblet, antallet af gæster firdoblet og indtjeningen fra formidling øget med en faktor 10. Der vil være styr på museets samling på ét magasin og en markant øget forskning. Vi vil have sikret et af områdets allervigtigste fortidsminder, Henne Kirkeby, for fremtiden og vi vil have læringstilbud til alle kommunens børn fra børnehaver til ungdomsuddannelser. Foruden en stribe formidlingssteder, der både henvender sig til kommunens borgere og turister, vil vi have to internationale attraktioner, nemlig Tirpitz og Flygtningemuseet. Og så vil vi gerne være Danmarks bedste arbejdsplads.

ØKONOMISKE FORUDSÆTNINGER FOR PLANEN

Nogle af de ovenstående mål kan løses indenfor museets egen økonomi og kræver primært prioritering. Andre er helt eller delvist afhængige af finansiering udefra. I handleplanerne nedenfor er de enkelte mål omsat til tids- og økonomiplaner, der mere detaljeret beskriver, hvordan målene nås.

Ud over almindelig drift kræver udviklingsplanen investeringer for ca. 200 mio. kroner over de fire år. Heraf er det målet at skaffe langt det meste, nemlig 190 mio. fra fonde mens det sidste skal skaffes via museets egen økonomi.

De årlige investeringer fordelt på de største projekter og de enkelte år ses nedenfor.

	2018	2019	2020	2021
Drift	1 mio	1 mio	1 mio	1 mio
Markedsføring	1 mio	1.5 mio	2 mio	2 mio
Samlinger	900.000	900.000	5 mio	500.000
Forlag	900.00	500.000	500.000	500.000
Forskning	500.000	700.000	1 mio	1 mio
Tirpitz	5 mio	3 mio	5 mio	2 mio
Museum Frello	1 mio	250.000	1 mio	250.000
Nymindegab Museum	100.000	600.000	600.000	200.000
Flygtningemuseum	8 mio	60 mio.	30 mio.	500.000
Militærmuseum	100.000	50.000	20 mio	25 mio
Blåvand Naturcenter	25.000	4 mio	1 mio	
Gl Skovfogedbolig	250.000		5 mio	
Kulturbørnehaver	200.000	400.000	600.000	800.000
Vi i Natur Skolen	750.000	750.000	1 mio	1 mio
Projekt Voyager	400.000	600.000	500.000	
I alt	20.125 mio	74.25 mio	74.4 mio	34.75 mio

Handleplan 1: Organisation

Den store vækst, museet har været igennem de senere år, som følge af etableringen af Arkæologi Vestjylland, fusionen med Natur Kultur Varde og ikke mindst åbningen af Tirpitz, har medført en stor vækst i antallet af medarbejdere. Det er ikke kun nye medarbejdergrupper, der er kommet til. De ekstra medarbejdere har også medført større arbejdspress på nogle af museets basisfunktioner som administration, bogholderi og drift. Arbejdspresset er vokset løbende i takt med at opgaverne er vokset, og der er nu behov for at få kigget de enkelte afdelinger og funktioner igennem for at sikre, at ressourcerne er rigtigt fordelt og bruges optimalt.

Og så har den store vækst medført et behov for en ændring af organisationen fra en meget flad struktur til en afdelingsopdelt. For at de nyetablerede afdelinger ikke skal blive til siloer, men tvært imod samarbejdende enheder indføres koordinationsmøder mellem lederne af enkelte afdelinger. Møderne etableres som tavlemøder i et lokale lige ved frokoststuen, så de aftalte mål og statusrapporter hele tiden vil være synlige for alle.

Mål: Indkøring af en afdelingsopdelt organisation og arbejde med HR.

Tidsplan: 2018-2021.

Økonomi: Tidsforbrug for ledelse og afdelingsledere + indretning af mødelokale.

Forventning: Bedre kommunikation, bedre målopnåelse og bedre brug af ressourcer.

Pejlemærker	2018	2019	2020	2021
Delmål	Analyse af ressourcefordeling og behov mellem afdelinger. Etablering af koordineringsgruppe og indførelse af tavlemøder. Øget fokus på HR	Justerings.	Etablering af Flygtningemuseum med tilhørende medarbejdergruppe.	Justerings
Økonomi	Tidsforbrug: To månedlige møder af en halv times varighed for ti personer.		Se handleplan for Flygtningemuseum	
Finansiering	Internt	Internt	Internt efter øget indtjening	Internt

Handleplan: 2 Administration og bogholderi

I løbet af det seneste år er administration og bogholderi vokset fra tre medarbejdere, der også havde andre opgaver, til seks medarbejdere, der nu alene har opgaver indenfor administration og bogholderi. Men der er stadig en række opgaver, der med fordel kunne flyttes fra de enkelte faglige teams til administrationen. Det drejer sig f.eks. om booking, opdatering af hjemmeside og andre sociale medier, ligesom der er en række HR opgaver, der skal opprioriteres. Derfor er der behov for i sammenhæng med handleplan 1, at se på opgaver og ressourcer i administrationen.

Mål: At få effektiviseret administration, booking, bogholderi og HR

Tidsplan: 2018-2019

Økonomi: Tidsforbrug internt og muligvis udvidelse af personalerammen i administration og bogholderi

Forventning: At få en smidigere og mere effektiv administration og bogholderi og spare ressourcer i de faglige teams.

Pejlemærker	2018	2019	2020	2021
Delmål	At få bookingen til at køre mere smidigt. At sikre den rigtige bemanning i administrationen. At sikre et smidigt bogholderi med løbende budgetopfølgning.	Tilpasning af opgaver	Fortsat tilpasning	Fortsat tilpasning efter åbning af Flygtningemuseum
Økonomi	Intern tid	Muligvis udvidelse af rammen	Intern tid	Muligvis udvidelse af rammen
Finansiering	Internt	Internt	Internt	Internt

Handleplan 3: Drift

Med etableringen af Tirpitz er museets drift blevet langt mere omfattende end tidligere og når Flygtningemuseet kommer til, vil det igen være nødvendigt med udvidelse af bemanningen. Men med den øgede bemanning i driftsafdelingen er det også målet, at flere vedligeholdelsesopgaver kan løses af museets egne medarbejdere, hvorfor behovet for at indkøbe ekstern arbejdskraft bliver mindre.

Mål: At få tilpasset driftsafdelingen så flere vedligeholdelsesopgaver kan løses internt

Tidsplan: 2018-2021

Økonomi: 1.000.000 årligt + intern løn

Forventning: Bedre vedligeholdelsesstandard af vore bygninger og en besparelse på køb af eksterne ydelser.

Pejlemærker	2018	2019	2020	2021
Delmål	Alm rengøring og vedligehold. Færdiggørelse af Tirpitz Ny udstilling i Blåvand Fyr. Renovering af Museum Frello og udvendig murbånd Lundvej 4. Ombygning af mødelokale "Grønland" Indretning af nyt magasin Indretning af nyt bibliotek	Renovering af Nymindesgab Museum. Fortsat udvendig renovering af Lundvej 4. Fortsat indretning af magasin. Almindelig vedligehold af øvrige bygninger. Tømning af Artillerimuseum.	Etablering af Flygtningemuseet Almindelig vedligehold. Eventuelt arbejde med Hjedding. Muligvis nedtagning af Ølgod Museum.	Arbejde med Hjedding Andelsmejeri og Militærmuseum Nymindesgab.
Økonomi	Udstillinger: 500.000 Vedligehold: 500.000	Udstillinger 500.000 Vedligehold 500.000	Udstillinger 500.000 Vedligehold 500.000	Udstillinger: 500.000 Vedligehold: 500.000
Finansiering	Internt/Interessenter Horns Rev/	Internt/Interessenter Horns Rev/	Internt/Interessenter Horns Rev/	Internt/Interessenter Horns Rev/

Handleplan 4: Kommunikation og markedsføring

Museets markedsføring er gennem det sidste år øget med udarbejdelse af en markedsføringsstrategi og med mere fokus på sociale medier og content marketing, hvor ikke mindst de mange videoer har haft en god funktion. Men der skal udarbejdes en plan for markedsføring af de enkelte afdelinger og ikke mindst for produktionen af materialer systematisk både i trykt og digital form.

Mål: Øget intern og ekstern kommunikation samt stærkt forbedret markedsføring

Tidsplan: 2018-2021

Økonomi: 1.000.000 til 2.000.000 fremadrettet

Forventning: Øget omsætning på udstillingsstederne og bedre intern og ekstern kommunikation

Pejlemærker	2018	2019	2020	2021
Delmål	Etablering af kommunikationsafdeling. Første store kampagne for Tirpitz Ny folder for Frello Bedre henvisning fra Tirpitz til Frello og Nymindegab Fokus på øget salg af ugebilletter Samarbejde med Janusbygningen om markedsføring	Markedsføring af første særudstilling Markedsføring af ny Frello og Nymindegab udstilling Omtale af arbejdet med Flygtningemuseum	Markedsføring af Flygtningemuseum	
Økonomi	1mio	1.5	2.0	2.0
Finansiering	Internt	Internt	Internt	Internt

Handleplan 5: Samlinger

Fra 2012 til 2017 er museets samlinger gradvist blevet koncentreret på færre adresser, så vi i dag har et magasin i Ølgod (Vestergade 7s loft: tekstiler fra Ølgod Museum), et magasin i Nr. Nebel (kælderen under kulturhuset), et magasin i Oksbøl (på Industrivej) og 2 magasiner i Varde (loftet på Lundvej 4 samt Artillerimuseets loft: møbler + diverse).

Museet har lejet endnu en hal i tilknytning til de eksisterende magasiner på Industrivej i Oksbøl. Dette bygningskompleks er lejet, med forkøbsret i 2019 for at kunne rumme hele samlingen her.

Magasinet skal klimastyres ligesom der installeres brand- og tyverianlæg her. Samlingen af magasinerne på en enkelt adresse vil både lette det daglige arbejde med samlingen og øge sikkerheden for museumsgenstandene. Ved flytningen foretages en revision af vores samling iht. indsamlingspolitikken. Dette er nødvendigt fordi sammenlægningerne af de "gamle" museers magasiner endnu ikke er foretaget. En egentlig samlingsrevision vil kun kunne færdiggøres såfremt der afsættes tid til halvanden medarbejder på fuldtid.

Desuden har museet opbevaret en række ind-deponerede genstande som i forbindelse med flytningen bør sendes retur. Endelig vil genstandene løbende blive fotograferet og lagt i Regin, ligesom blå kort tjekkes op. Herudover vil genstandene blive pladsregistreret hvorved vi fremover vil få nemmere ved at finde genstandene.

Mål: At skabe bedre forhold for museets samlinger og bedre arbejdsbetingelser for de ansatte ved håndtering af samlingerne.

Tidsplan: 2017-2021: Overflytning af samling til nyt magasin i Oksbøl samt revision af museets samlinger.

Økonomi: 6.5 mio

Forventning: Bedre overblik over samlingen, bedre arbejdsmiljø ved håndtering af genstandene, bedre bevaringsforhold for genstandene. Besparelse ved efterfølgende håndtering af genstandene.

Fra magasinet i Oksbøl: To af de tre haller.

Pejlemærker	2018	2019	2020	2021
Delmål	Overflytning af magasinet fra Ravmuseet. Fotografering af genstandene som efterfølgende lægges i Regin. Gennemgang af blå kort og gamle genstandsfoto. Samlingsrevision af genstande fra ravmuseet.	Overflytning af magasinet fra Nr. Nebel. Fotografering af genstandene som efterfølgende lægges i Regin. Gennemgang af blå kort og gamle genstandsfoto. Samlingsrevision af genstande fra Nr. Nebel.	Overflytning af magasinet fra Ølgod. Fotografering af genstandene som efterfølgende lægges i Regin. Gennemgang af blå kort og gamle genstandsfoto. Samlingsrevision af genstande fra Ølgod.	Overflytning af magasinet fra Artilleri. Fotografering af genstandene som efterfølgende lægges i Regin. Gennemgang af blå kort og gamle genstandsfoto. Samlingsrevision af genstande fra Artilleri.
Økonomi Leje af bygning Indretning Konserverings- centeret	300.000kr 110.000kr. til klimastyringsanl æg 100.000kr til reoler. 500.000kr	4.5 mio. kr. til køb. 500.000kr	500.000kr	500.000kr
Finansiering	Museet og Kulturstyrelsen suppleret med folk i jobordninger	Museet og Kulturstyrelsen suppleret med folk i jobordninger	Museet og Kulturstyrelsen suppleret med folk i jobordninger	Museet og Kulturstyrelsen suppleret med folk i jobordninger

Handleplan 6: Forlag

Vardemuseerne har altid udgivet mange bøger. Men fra 2018 tager udgivelserne endnu mere fart, idet vi foruden vores Årbog og to årlige temahæfter for Nationalpark Vadehavet vil udgive hele fem bøger med fokus på Tirpitz. Den øgede udgivelsesvirksomhed er begyndelsen på en øget satsning på bogudgivelser og øvrige udgivelser i eget regi.

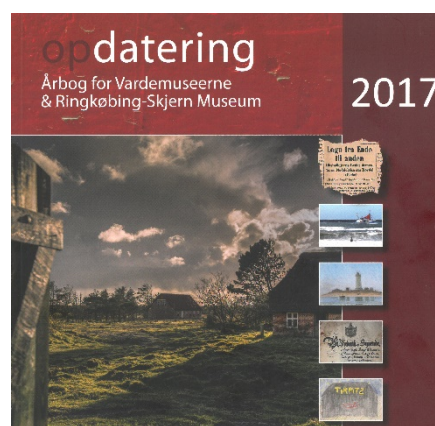
Mål: At få bedre sammenhæng og salg i vore bogudgivelser

Tidsplan: 2018-2021

Økonomi: 500.000 -900.000 pr år + intern løn

Forventning: Mellem tre og otte udgivelser om året

Pejlemærker	2018	2019	2020	2021
Delmål	Udgivelse af Årbog 2017 Udgivelse af fem bøger om Tirpitz Udgivelser af to temahæfter for Nationalpark Vadehavet	Årbog To temahæfter for Nationalpark Vadehavet 1-2 bøger derudover	Årbog To temahæfter for Nationalpark Vadehavet 1-2 bøger derudover	Årbog To temahæfter for Nationalpark Vadehavet 1-2 bøger derudover
Økonomi	900.000	500.000	500.000	500.000
Finansiering	Internt samt Nationalpark Vadehavet	Internt samt Nationalpark Vadehavet og Fonde	Internt samt Nationalpark Vadehavet og Fonde	Internt samt Nationalpark Vadehavet og Fonde

7 Forskning

Det er gennem de seneste år lykkedes at afsætte midler til mindre forskningsopgaver af museets egen drift. Men for fortsat at leve op til Kulturstyrelsens krav, vil der være brug for at disse midler øges. Det er målet, at der om fire år vil være to årsværk til forskning på museets budget. En del af disse midler vil formentlig være bevillinger udefra, men det er afgørende, at museet også selv afsætter midler hertil. Og det er målet at museet om fire år har fået uddannet mindst en og gerne flere ph.d'ere.

Der arbejdes fortsat på at finpudse museets forskningsstrategi, og det er vigtigt at den fremtidige forskning

Mål: At kunne leve op til Slots- og Kulturstyrelsens krav til et statsanerkendt museum – og lidt til.

Tidsplan: 2018-2021

Økonomi: Intern tid i størrelsesordenen et til to årsværk

Forventning: At museet skaber endnu mere ny viden, der kan bruges til endnu bedre formidling.

Pejlemærker	2018	2019	2020	2021
Delmål	Arbejde med to forskellige ph.d projekter. Udgivelse af mindst 2 fagfællebedømte artikler	Arbejde med to forskellige ph.d projekter. Udgivelse af mindst 2 fagfællebedømte artikler	Arbejde med to forskellige ph.d projekter. Udgivelse af mindst 2 fagfællebedømte artikler	Arbejde med to forskellige ph.d projekter. Udgivelse af mindst 2 fagfællebedømte artikler
Økonomi	500.000	700.000	1.000.000	1.000.000
Finansiering	Internt	Internt + fonde	Internt + fonde	Internt + fonde

8 Tirpitz

Det nye Tirpitz har siden de første spæde idéer arbejdet målgruppe-orienteret og al formidling er henvendt direkte til bestemte målgrupper, der er defineret ud fra brugerundersøgelser. Tirpitz er grundlæggende en oplevelse for familier på ferie, og dette vil være udgangspunktet for strategier og formidling de kommende år.

Der skal især arbejdes på fem fronter med udviklingen af Tirpitz:

Service og servicedesign (herunder bl.a. parkeringsforhold, wayfinding, kundebetjening og kunderejse)

Efteruddannelse af personale med fokus på den gode oplevelse for gæsterne.

Formidling i landskabet, så vore gæster på egen hånd kan gå på opdagelse.

Udgivelse af bogserie med emner relateret til Tirpitz (se handleplan 6 Forlag).

Åbning af den første særudstilling i 2019 og planen for de kommende.

Mål: Fortsat positiv udvikling af Tirpitz som en international topattraktion

Tidsplan: 2018-2021

Økonomi:

Forventning: Fortsat positive gæstebedømmelser og et stabilt besøgstal omkring 200.000 gæster pr år

Pejlemærker	2018	2019	2020	2021
Delmål	Udgivelser af fem bøger Plan for forbedrede parkeringsforhold Formidling i landskabet Videreuddannelse af ledere og personale i servicedesign	Etablering af nye p pladser Åbning af første særudstilling Videreuddannelse af ledere og værter i servicedesign.	Eventuelt udvidelse af cafeområdet. Eventuelt ny særudstilling.	Renovering af udstillinger og bygninger.
Økonomi	Drift 5 mio Bogserie: 500.000 P plads 200.000	P plads 6 mio Særudstilling 3 mio	Udvidelse 5 mio Særudstilling 2 mio	2 mio
Finansiering	Internt	Internt/Fonde	Internt/Fonde	Internt

9 Museum Frello

En af hovedopgaverne ved udviklingen af Museum Frello de kommende år bliver at finde den rigtige balance mellem kunst og kulturhistorie og sikre fortsat plads til udvikling af vores Værksted på øverste etage i baghuset, som bruges af et stort antal skoleklasser.

Allerede i 2018 renoveres Frello udstillingen. Dernæst udarbejdes en plan for en ny udstilling på museets 2. sal, hvor vi i dag viser "Liv i ler". Samarbejdet med Janusbygningen, som for Vardemuseerne betyder at vi kan trække på Janusbygningens leder, der er kunsthistoriker, giver for første gang mulighed for, at vi kan inddrage kunsthistorisk fagkundskab i opbygningen af vore kunstudstillinger. På samme måde giver samarbejdet med Varde Kunstforening omkring særudstillinger på Museum Frello mulighed for, at der løbende laves nye udstillinger her, uden at det belaster museets medarbejdere for hårdt.

Mål: At forny og løfte udstillingerne på Museum Frello

Tidsplan: 2018-2021

Økonomi: 2,5 mio kr.

Forventning: At øge antallet af gæster med 50% i forhold til 2017.

Pejlemærker	2018	2019	2020	2021
Delmål	Ny Frello udstilling og ny butik	Planer for ny byhistorisk udstilling	Ny byhistorisk udstilling	Særudstilling
Økonomi	1 mio kr	250.000	1 mio	250.000
Finansiering	Internt	Internt	Internt/Fonde	Internt

10 Nymindegab Museum

Efter ti år med mindre, løbende justeringer bør Nymindegab Museum i de nærmeste år gennemgå en større renovering. Vardemuseerne overtager fra 2018 ejerskabet med bygningerne fra Fonden Nymindegabmalerne, og der bør sættes på en opgradering af udstillingerne. Igen vil samarbejdet med den kunsthistoriske ekspertise på Janusbygningen kunne blive til stor hjælp.

Mål: Fornyelse af Nymindegab Museum

Tidsplan: 2018-2021

Økonomi: 1,5 mio

Forventning: At fordoble antallet af gæster i forhold til 2017

Pejlemærker	2018	2019	2020	2021
Delmål	Igangsættelse af arbejde med plan for renovering af museet.	Færdiggørelse af planen for renovering af museet og igangsættelse af renoveringen.	Færdiggørelse af renovering.	Justering
Økonomi	100.000	600.000	600.000	200.000
Finansiering	Internt	Internt	Internt	Internt

11 Flygtningemuseet

Vardemuseerne vil i perioden 2017 til 2020 etablere et internationalt flygtningemuseum i Oksbøl i samarbejde med Tyskland. Interessen for områdets historie er i dag stor på trods af en spredt formidling i form rundvisninger og foredrag, Naturpark Vesterhavs app'en (med ruter i flygtningelejren) samt en folder med forslag til en vandre-rute med tilhørende plancher. Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge har desuden en lille udstilling i huset på flygtningekirkegården, som vil blive fornyet i samarbejde med museet i 2018-2019. Etableringen af flygtningemuseet vil altså betyde et centralt og samlet udgangspunkt for formidlingen af historien om de tyske flygtninge. Interessen for emnet samt antallet af besøgende kan således kun forventes at vokse med museet.

Der findes flere museer i regionen, der har fokus på Anden Verdenskrig, men der findes ingen museer, der behandler historien om de tyske flygtninge. Det gælder også for museerne på landsplan, hvor der kun findes enkelte enheder, der gennem årene har produceret mindre og lokalprægede udstillinger samt særudstillinger om de tyske flygtninge, f.eks. i Silkeborg, Aalborg og Farum. Tilsvarende situation findes i Tyskland, hvor kun meget få museer berører emnet – og oven i købet med stor forsigtighed. Varde Kommune besøges til gengæld hvert år af mange skoler (både indenfor og udenfor kommunens grænser) samt af flere tusinde turister, heriblandt mange danskere og tyskere, for hvem historien om flygtningene er vedkommende og interessant, men også til dels ukendt. Et internationalt flygtningemuseum i samarbejde med Tyskland vil altså have en berettigelse og udfylde et væsentligt hul i begge landes historiebevidsthed samt på museumsfronten.

Flygtningemuseet skal som nævnt være et samarbejde med Tyskland. Årsagen hertil er, at historien om de tyske flygtninge i Danmark er en fælles historie og ikke mindst fordi historien først kan fortælles fyldestgørende, når vi gør det sammen. De besøgende vil således både møde de tyske flygtninge under flugten fra den røde hær, under opholdet i Danmark, men også ved rejsen tilbage til et krigshærget Tyskland. Samarbejdet vil desuden give flygtningemuseet et internationalt perspektiv og fremhæve den vigtige forsoning mellem de to lande. Flygtningemuseet skal dog også have fokus på nutidige flygtningehistorier, der vil give museet en samfundsmæssig relevans og trække linjer fra Anden Verdenskrig op til i dag. Dette vil komme til udtryk gennem f.eks. særudstillinger og foredrag.

For at kunne give det foroven beskrevne værdi og relevans, er det nødvendigt at få etableret et bredt og stærkt netværk mellem museet og:

- danske og tyske universiteter
- danske og tyske museer, der enten arbejder eller har arbejdet med historien om de tyske flygtninge
- relevante organisationer som f.eks. Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge, Dansk Flygtningehjælp og Røde Kors

Arkitektfirmaet Bjarke Ingels Group har i 2015-2016 udarbejdet et forprojekt til flygtningemuseet i samarbejde med museet. Projektet viser, hvordan de to originale og tomme hospitalslænger kan udvikles til et museum med en afdeling for historien om de tyske flygtninge og en afdeling til særudstilling samt videnscenter. Projektet viser desuden, hvordan længerne kan forenes til en smuk og arkitektonisk spændende samt symbolsk helhed med inspiration fra flygtningelejrens historie.

Mål: Etablering af et internationalt flygtningemuseum i Oksbøl

Tidsplan: 2017-2020

Økonomi: 100 millioner kr.

Forventning: At skabe et nyt museum, der genererer fælles europæisk forskning og formidling af et svært men aktuelt emne og trækker gæster fra hele Verden.

Pejlemærker	2018	2019	2020	2021
Delmål	Fundraising Projektering Byggestart International forskning og samarbejdsrelationer. Start på udstillingsopbygning	Byggeri Udstillingsopbygning. Etablering af videnscenter og bibliotek	Færdiggørelse af udstillinger. Åbning	Første særudstilling ("På flugt", Nationalmuseet)
Økonomi	8 mio	60 mio	30 mio	500.000
Finansiering	Eksternt	Eksternt	Eksternt	Internt

12 Militærmuseum Nymindegab

Arbejdet med planerne for et nyt militærmuseum i den østlige del af Nymindegab lejren blev påbegyndt i foråret 2017, men blev sat i bero p.g.a. travlhed med færdiggørelsen af Tirpitz. Arbejdet med forprojektet skal afsluttes i foråret 2018 og herefter skal arbejdet med fundraising sættes i gang. Det er håbet, at museet vil stå færdigt i 2022.

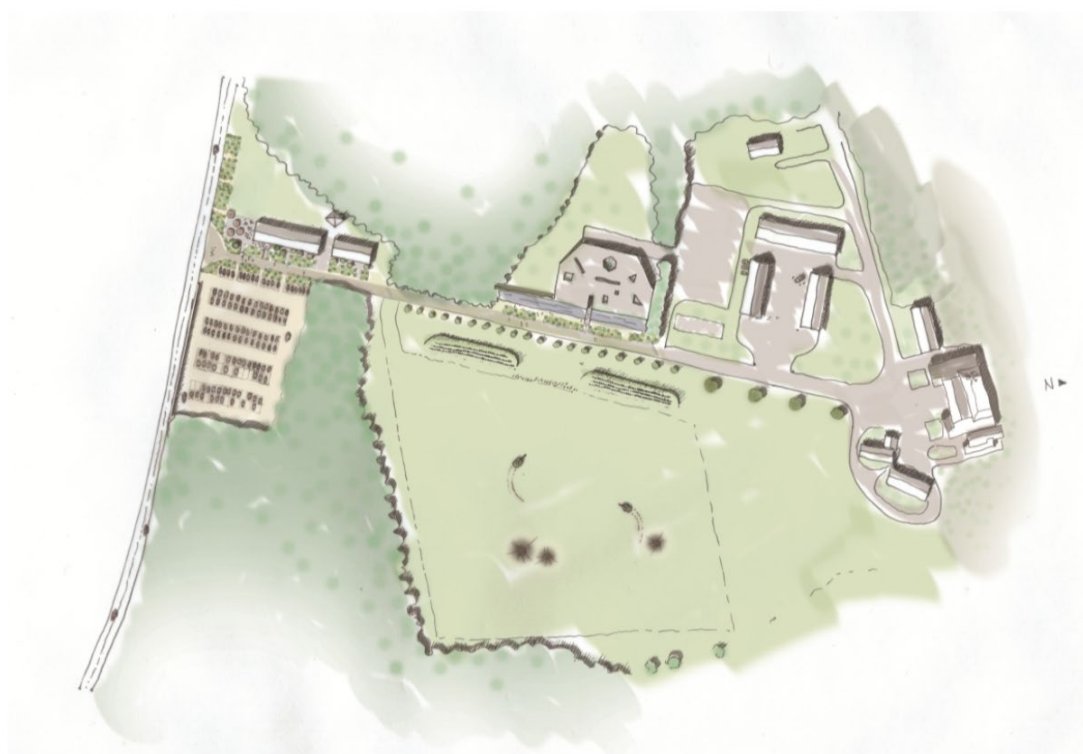
Mål: At etablere et stort, tidssvarende militærmuseum i den østlige del af Nymindegablejren

Tidsplan: 2018-2022

Økonomi: 50 mio

Forventning: At skabe en helårsattraktion med et besøgstal med mindst 50.000 gæster

Pejlemærker	2018	2019	2020	2021
Delmål	Udarbejdelse af prospekt	Udarbejdelse af lokalplan og fundraising	Opstart af byggeri under forudsætning af godkendelse af planer og at pengene er rejst.	Fortsat byggeri og arbejde med udstillinger for at museet forhåbentlig kan åbne i 2022.
Økonomi	100.000	50.000	20 mio	25 mio
Finansiering	Internt	Internt	Eksternt	Eksternt

13 Hjedding Andelsmejeri

I 2018 overgår ejerskabet af Hjedding Andelsmejeri fra Mejeriforeningen til Vardemuseerne. I den forbindelse har Mejeriforeningen og Varde Kommune hver bevilget 500.000 til et udviklingsprojekt for det gamle mejeri. Vardemuseerne vil i første halvår 2018 udarbejde et prospekt for tilbygning/nybygning af et formidlingsrum, hvor det vil være muligt at undervise skoleklasser og formidle for større grupper end det i dag er tilfældet i det lille museum. Det er tanken, at fokus skal være på demokrati og iværksætter.

Mål: At få etableret en tidssvarende formidling af Hjedding Andelsmejeri og få Hjedding på UNESCOs liste over Verdens kulturarv.

Tidsplan: 2018-2021

Økonomi: Endnu ukendt med formodentlig ca 10 mio

Forventning: At øge både det nationale og internationale kendskab til Hjedding Andelsmejeri og skabe et formidlingssted med stort lokalt engagement.

Pejlemærker	2018	2019	2020	2021
Delmål	At få lavet et prospekt for udviklingen	Planarbejde forud for projektet. Etablering af netværksgruppe.	Igangsætning af byggeri og udstillingsarbejde	Fortsat arbejde med etablering af det ny museum
Økonomi	500.000	100.000	Ukendt men formodentlig 5-10 mio	Som 2020
Finansiering	Varde Kommune og Mejeriforeningen	Vardemuseerne	Vardemuseerne og Fonde	Vardemuseerne og Fonde

Handleplan 14: Ølgod Museum

Med planerne for en ombygning af Ølgod Kulturhus vil Ølgod Museum også stå overfor store forandringer. De foreløbige planer går på at skabe et stort, åbent hus, hvor væggene mellem de enkelte institutioner i vid udstrækning fjernes. Det er tanken, at museets formidling ikke fremover skal være begrænset til et lukket museumsrum, men smelte sammen med bibliotek og mødelokaler, så brugerne af Kulturhuset lettere vil komme i kontakt med museets formidling. Museumsformidlingen vil formodentlig blive en kombination af elektroniske skærme (som det, vi allerede bruger i museet), egentlige mindre rum (som f.eks. Bondestuen i museet i dag) og store gulv-til-loft monterer.

Men vi vil afvente de endelige ombygningsplaner før en plan for en ny museumsudstilling sættes i gang. Det forventes ikke at blive aktuelt før tidligst i 2019.

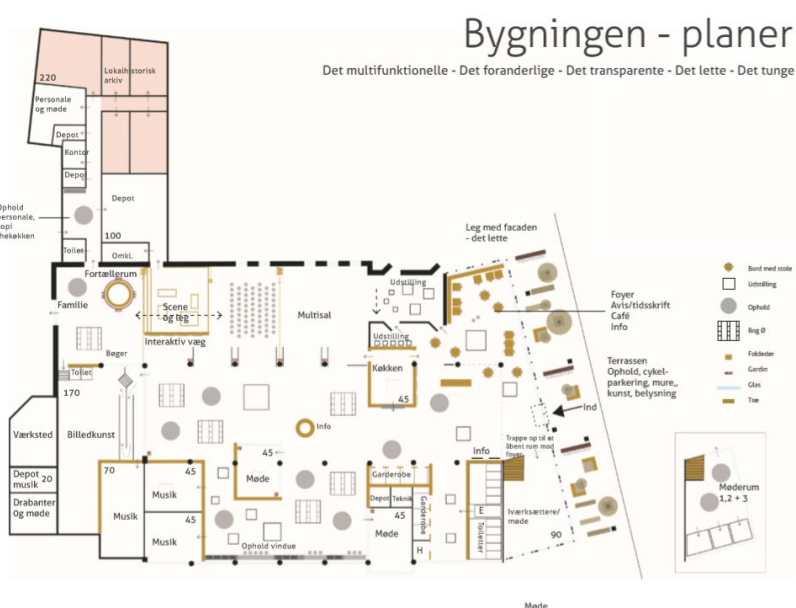
Mål: En ny udstilling der er integreret i Kulturhuset.

Tidsplan: 2019-?

Økonomi: Uafklaret

Forventning: Et større lokalt ejerskab til og stolthed over Ølgods historie. En stigning i brugen af museets udstillinger fra ca 1.000 besøg pr år i dag til måske 10.000, når ombygningen er i mål.

Pejlemærker	2018	2019	2020	2021
Delmål	Afklaring af byggeprojekt.	Udarbejdelse af udstillingskoncept. Fundraising til udstillinger.	Forventeligt arbejde med ny udstilling	Forventeligt arbejde med udstilling
Økonomi	Kun intern tid	Uafklaret	Uafklaret	Uafklaret
Finansiering	Internt	Eksternt	Eksternt	Eksternt

Handleplan: 15 Blåvand Naturcenter

En plan for ombygning af Blåvand Naturcenter er udarbejdet i 2017. P.t. udestår en afklaring af ejerforholdene for bygningen før en fundraising til projektet kan sættes i værk. Det er håbet, at fundraisingen kan gå i gang i foråret 2018 og at arbejdet med det ny center kan sættes i gang ultimo 2018 med nyåbning i 2020.

Mål: Ombygning af Blåvand Naturcenter med tidssvarende formidlingsfaciliteter og information til turister i området med fokus på hukkets natur og kultur som en port til Nationalpark Vadehavet og Naturpark Vesterhavet. Der skal være kontorfaciliteter og bedre overnatningsmuligheder for ornitologer og formidlere.

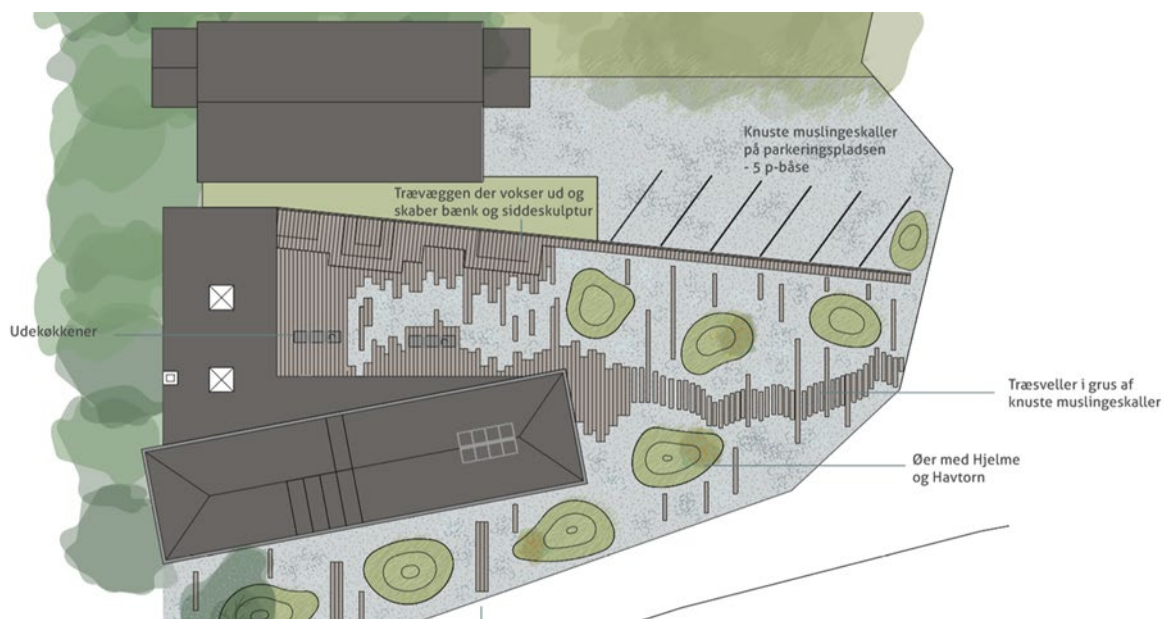
Centret skal desuden kunne henvise til at gå på oplevelse på egen hånd og være et sted, hvor folk får lyst til at slå sig ned og spise madpakken. Eventuelt et sted hvor man kan låne grej

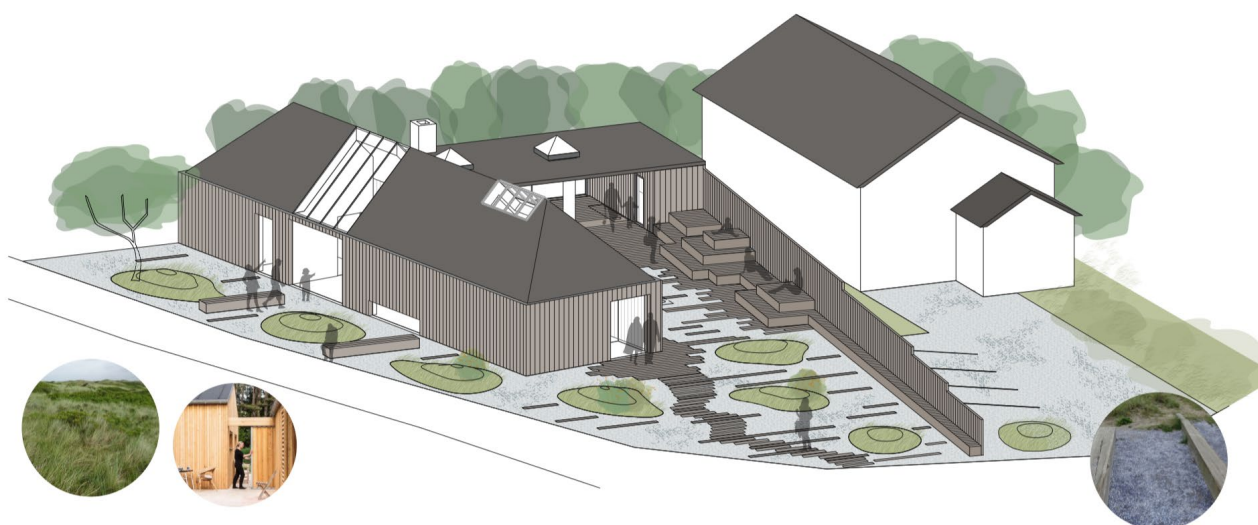
Tidsplan: 2018-2020

Økonomi: 5 mio

Forventning: Et tidssvarende velkomstcenter til både Nationalpark Vadehavet og Naturpark Vesterhavet.

Mere formidling til flere. Mere tidssvarende formidling. Langt mere indbydende for de turister, der vil vide noget om naturen ved Danmarks Vestligste punkt. Sammenhæng med Tirpitz

Pejlemærker	2018	2019	2020	2021
Delmål	Småreparationer Afklaring af ejerforhold Fundraising Opstart af byggeprojekt	Projektering Byggeri Arbejde med formidling	Indvielse Brug	Drift
Økonomi	25.000	4.000.000	1.000.000	½ årsløn + studentermødestøtte i 3 mdr
Finansiering	Internt	Fonde	Fonde	Internt

16 Gl. Skovfogedbolig

Det har længe været ønsket at styrke formidlingen ved Gl. Skovfogedbolig i Varde Søndre Plantage. Ikke mindst bedre faciliteter "under tag" er påkrævet, hvis vi skal kunne udvikle aktiviteterne her. Derfor vil der i 2018 blive arbejdet på en plan for ombygning af "Stalden" og det nærmeste område omkring Gl. Skovfogedbolig.

Mål: At skabe et naturforsamlingshus i udkanten af Varde med bedre faciliteter til udendørs formidlingsaktiviteter. Herunder: Renovering af Stalden så det kan bruges til formidlingsaktiviteter, møder, kultur og fritidsaktiviteter, konferencer. Den skal desuden kunne servicere det lejrskoleområde, vi opbygger med sanitet og skabe bedre udendørs faciliteter til Vild Mad. Desuden shelterområde til lejrskoler og flere små naturrum til friluftsfornidling

Tidsplan: 2018-2021

Økonomi: 5-6 mio kr

Forventning: Bedre bynær naturformidling

Pejlemærker	2018	2019	2020	2021
Delmål	Forprojekt Bygning af shelters	Fundraising og tilladelser til ombygning	Forventeligt ombygning hvis tilladelser og økonomi falder på plads.	Fortsat udvikling af udeområdet
Økonomi	200.000 til shelters 50.000 til forprojekt	Kun egne timer.	5 mio	Uafklaret
Finansiering	Eksternt og internt	Internt	Fonde + intent	Internt

17 Den blå tråd: formidling af Varde Å Systemet

Natur Kultur Varde har gennem flere år været aktive i udvikling af området omkring Karlsgårde Sø og Karlsgårdeværket. Således er planerne for "Karlsgårde Friluftsliv" og "Holme Å Projektet" to store projekter, som vi fortsat vil bidrage til realiseringen af. Dertil kommer at SydEnergi har bedt Vardemuseerne om at lave et oplæg til en ny udstilling på Karlsgårdeværket. Det vil også blive sat i gang i 2018.

Dertil kommer Varde Sommerland, Varde Å, Æ Ski, der kun kan sejle nedsstrøms fra Varde, Janderup Ladeplads, et muligt trækfærgeprojekt ved Janderup og helt ned til Tarpbage.

Kanosejlads på Varde Å: Holmeå fra Starup til Ho bugt

Ansager å: strygene for

Vi har altså en lang række enkeltelementer, men vi mangler en sammenbindende plan. Og da NaturKulturVarde og Vardemuseerne er engageret i mange af dem, vil det være oplagt, at vi tager opgaven på os.

Mål: En sammenhængende plan for formidlingen af Varde Å fra Ansager Stemmeværk og Hostrup Stemmeværk til Tarpbage Bro

Tidsplan: 2018-2020

Økonomi: Endnu uafklaret men selve projektarbejdet vil formodentlig koste 200.000

Forventning: En anvendelig og overskuelig plan for kommende formidlingsprojekter langs Varde Å

Pejlemærker	2018	2019	2020
Delmål	Plan for Karlsgårdeværket	Samlet plan for Varde Å og igangsætning af ombygning Karlsgårdeværket	Arbejde med de øvrige projekter
Økonomi	200.000	Uafklaret	Uafklaret
Finansiering	Eksternt	Eksternt	Eksternt

19 Kulturbørnehave

I 2017-18 har Vardemuseerne sammen med Musik og Billedskolen i Varde gennemført et forprojekt omkring Kulturbørnehaver.

Mål: At få udviklet et Kulturbørnehave koncept i Varde Kommune, hvor børnehaver certificeres som "Kulturbørnehave".

Tidsplan: 2018-2021

Økonomi: Fra 200.000 stigende til 800.000 pr år

Forventning: At børnehaver i Varde Kommune kommer til at få et stærkere ejerskab til den nære kultur og natur.

Pejlemærker

	2018	2019	2020	2021
Delmål	Afslutning af forprojekt til Kulturbørnehave.	Næste fase af Kulturbørnehaveprojektet sættes i søen. Fortsat ViNS	Afslutning af projekt Voyager. ViNS Kulturbørnehaveprojektet hvis finansiering falder på plads.	Fuldt udviklede tilbud til børnehaver, skoler og ungdomsuddannelser.
Økonomi	200.000	400.000	600.000	800.000
Finansiering	Eksternt/internt	Eksternt/internt	Eksternt/internt	Eksternt/internt

19 Vi i Naturskolen

Vi i Natur Skolen er et obligatorisk tilbud til børn i Varde Kommune fra børnehave til og med udskoling. I løbet af de forgangne år er projektet udviklet og de kommende år kommer i høj grad til at handle om tilpasning af de enkelte forløb og udvikling af enkelte nye. Der ligger desuden en opgave i at få Vi i Natur Skolen og Den Kulturelle Rygsæk (der henvender sig til samme målgruppe) til at hænge bedre sammen. Endelig er det målet, at forløbene, der udvikles til Vi i Natur Skolen, tilpasses til brug for lejrskoler også.

Mål: Fortsat udvikling af Vi i Natur Skolen

Tidsplan: 2018-2021

Økonomi: 750.000 om året

Forventning: At Vardemuseernes læringstilbud dækker kontinuerligt fra førskole til og med ungdomsuddannelser, der bruges både af Varde Kommunes institutioner og lejrskoler.

Pejlemærker	2018	2019	2020	2021
Delmål	Udvikling af de sidste tilbud i ViNS og afvikling af alle tilbuddene.	Fortsat udvikling og afvikling af tilbuddene. Introduktion af lejrskolekoncept.	Fortsat udvikling og afvikling af tilbuddene. Gradvist øget formidling til lejrskoler.	Fortsat udvikling og afvikling af tilbuddene.
Økonomi	750.000	750.000	1.000.000	1.000.000
Finansiering	Eksternt	Eksternt/internt	Eksternt/internt	Eksternt/internt

Glimt fra forskellige forløb i Vi i Naturskolen: På Billedjagt ved Nymindesgab Museum og Kend dit lokale Museum, Artillerimuseet i Varde

20 Projekt Voyager

Projekt Voyager er et stort, regionalt projekt for ungdomsuddannelserne med fokus på naturvidenskab. Projektet, der er støttet af Region Syddanmark er et samarbejdsprojekt mellem museer og ungdomsuddannelser i Svendborg, Haderslev, Vejle og Varde kommuner – med Vardemuseerne som tovholder.

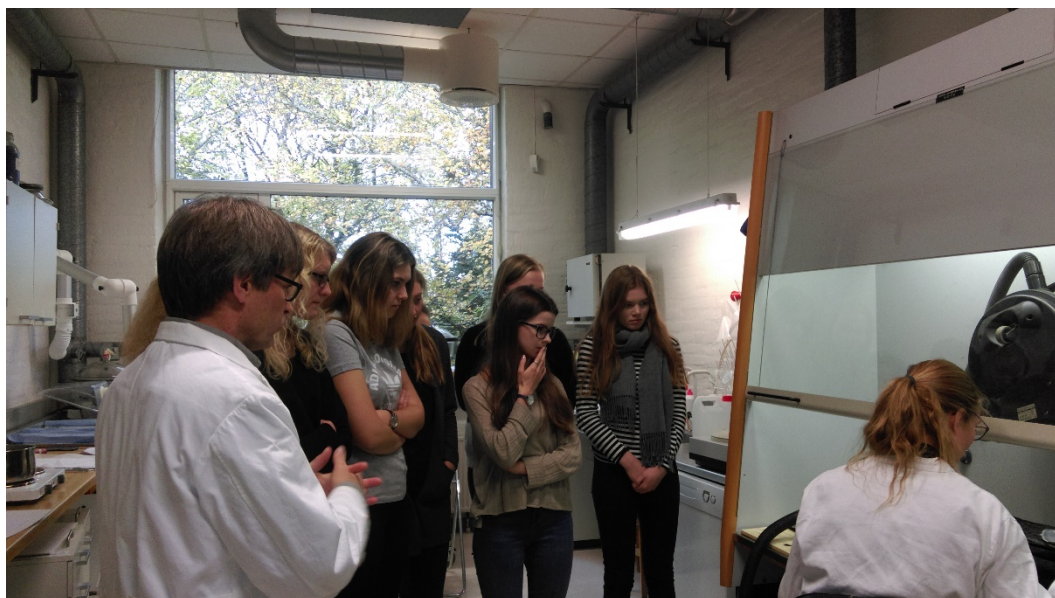
Mål: At få etableret en stribe undervisningstilbud for ungdomsuddannelserne i regi af museerne.

Tidsplan: 2018-2020

Økonomi: 1.6 mio

Forventning: At der etableres en tættere forbindelse mellem museer og ungdomsuddannelser, og at flere unge vælger en naturvidenskabelig uddannelse.

Pejlemærker	2018	2019	2020
Delmål	Ansættelse af projektleder og igangsættelse af projektet	Udvikling af de første undervisningsforløb	Afslutning af projekt Voyager.
Økonomi	400.000	600.000	500.000
Finansiering	Region Syddanmark/Internt	Region Syddanmark/Internt	Region Syddanmark/Internt

21 Arkæologi Vestjylland

På Vardemuseerne skal der i de næste år inden for arkæologien fokuseres på en Sags- og samlingsgennemgang, hvor der bringes orden i alle de gamle sager fra før ArkVest. Der er for hovedpartens vedkommende skrevet beretninger, men de er ikke digitaliserede og ikke uploadet til Fund og Fortidsminder. Hvilket skal bringes i orden.

Der bør sættes ekstra ressourcer af til Danefæbehandling, hvor fundmængden eksploderer pga. af vores mange og meget effektive detektorfolk.

Der bør fortsat være ressourcer til at kan deltage aktivt i forbindelse med udstilling- og Skoletjenestearbejde, ligesom der skal være ressourcer til at støtte Varde Kommunes ønsker om formidlingstavler og skilte ved fortidsminder.

Vardemuseernes område rummer mange potentielle forskningsemner indenfor arkæologien, hvor Lønne Hede og Henne Kirkeby er to oplagte lokaliteter, mens jernudvinding, forhistorisk rav og Vardes middelalder er emner, der skal ofres mere opmærksomhed.

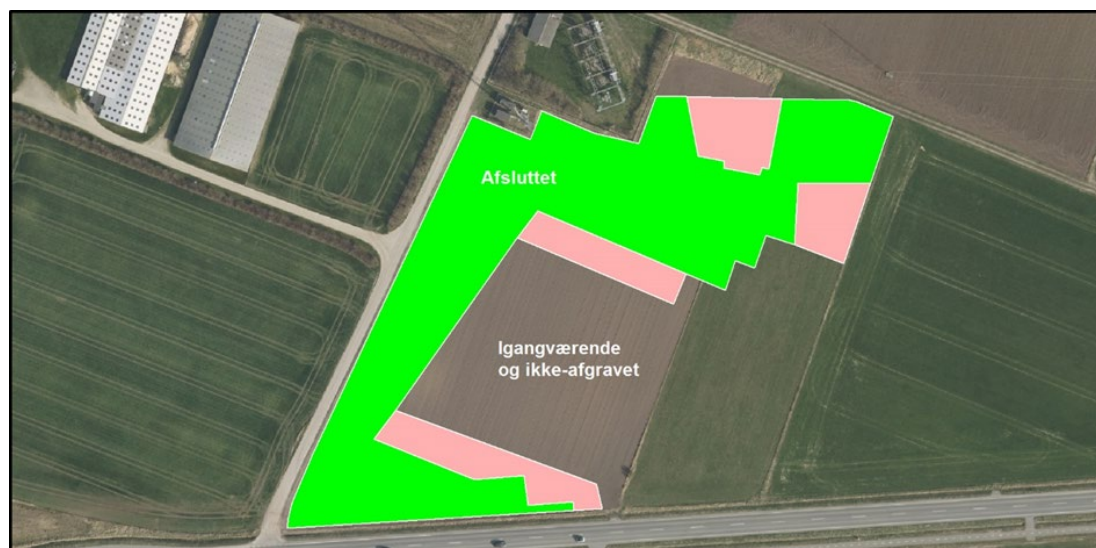
Mål: Fortsat udvikling af ArkVest med fokus på både forskning og sagsbehandling

Tidsplan: 2018-2021

Økonomi: Kun intern tid

Forventning: At ArkVest har en endnu sikrere og smidigere sagshåndtering.

Pejlemærker	2018	2019	2020	2021
Delmål				
Økonomi				
Finansiering				

Eksempel på status over fremdrift i månedsrapport til bygherre ved en større udgravning.

22 Henne Kirkeby

På Vardemuseerne skal der i de næste år inden for arkæologien fokuseres på en Sags- og samlingsgennemgang, hvor der bringes orden i alle de gamle sager fra før ArkVest. Der er for hovedpartens vedkommende skrevet beretninger, men de er ikke digitaliserede og ikke uploadet til Fund og Fortidsminder. Hvilket skal bringes i orden.

Der bør sættes ekstra ressourcer af til Danefæbehandling, hvor fundmængden eksploderer pga. af vores mange og meget effektive detektorfolk.

Der bør fortsat være ressourcer til at kan deltage aktivt i forbindelse med udstilling- og Skoletjenestearbejde, ligesom der skal være ressourcer til at støtte Varde Kommunes ønsker om formidlingstavler og skilte ved fortidsminder.

Vardemuseernes område rummer mange potentielle forskningsemner indenfor arkæologien, hvor Lønne Hede og Henne Kirkeby er to oplagte lokaliteter, mens jernudvinding, forhistorisk rav og Vardes middelalder er emner, der skal ofres mere opmærksomhed.

Mål: Fortsat udvikling af ArkVest med fokus på både forskning og sagsbehandling

Tidsplan: 2018-2021

Økonomi: 3 mio til opkøb og 2 mio til udgravninger

Forventning: At en af Danmarks vigtigste vikingetids bebyggelser, Henne Kirkeby, er sikret for forskning og bevaring.

Pejlemærker	2018	2019	2020	2021
Delmål	At rejse penge til køb af arealet.	Opkøb af arealet	Udgravning af mindre del	Fortsat udgravning
Økonomi		3 mio	1 mio	1 mio
Finansiering	Internt/fonde	Fonde	Fonde	Fonde

Nogle af de mange fund fra pladsen.